

INFLUENCE OF THE FIRE MAINTENANCE PLANNING METHOD IN OPERATIONS

RADOSLAV B. CHALAKOV

National defence college „G. S. Rakovski”, Comamand and staff faculty, Sofia, r.chalakov@rndc.bg

Abstract: *The purpose of this report is to indicate the impact of the method of planning fire support in operations, carried out on the basis of empirical research with specialists in the field. For the needs of the research a questionnaire was prepared and the results were processed*

ВЛИЯНИЕ НА МЕТОДА ЗА ПЛАНИРАНЕ НА ОГНЕВАТА ПОДДРЪЖКА В ОПЕРАЦИИТЕ

Радослав Б. Чалъков

Едно от най-големите предизвикателства пред съвременния етап от развитието на военното дело представлява прогнозирането на хода и изхода на въоръженото противоборство в зависимост от началното съотношение на силите и средствата на противостоящите страни и условията за неговото водене. В съвременни условия съотношението на силите и средствата не е загубило своето практическо значение.

Изборът на един или друг метод за планиране на огневата поддръжка зависи основно от условията на обстановката. Те са пътищата за постигане на целите и чрез избора на средства, разпределението на задачите и способа за управление. Поразяването на целите, от своя страна, се реализира чрез прилагане на различни видове удари на авиацията и чрез видовете огън на артилерията при използване на различните видове боеприпаси. [1]

Методите за планиране на огневата поддръжка в операциите са: обектов (структурен); зоннов; зоново-обектов метод; избирателно-ограничителен; метод на огневото блокиране; бариерно-огневи; площен; избирателен; метод на изолацията на обектите; метод на огневото прочистване; метод на устройване на огневи коридори. [2]

Обектовият (структурният) метод е преди всичко централизиран метод за планиране на огневата поддръжка. Тук планирането се извършва от горе на долу, определяйки обема от задачи за изпълнение по време на операцията, разпределението на задачите между изпълнителите в съответствие с тяхната бойна мощ и поставяне на задачите. Планирането на огневата поддръжка по този метод се състои в изборно поразяване на такива цели от групировката на ПС, които представляват основа на бойната му мощ и устойчивостта му на бойното поле, без да се назначават зони за разузнаване и поразяване. Управлението се извършва изключително централизирано и по направленията за действие.

Зоновият метод за планиране на огневата поддръжка се състои в определяне на зони за отговорност за силите и средствата на маневрените формирования, в които зони се поразяват целите на противника незабавно след тяхното разкриване, по степента им за важност, без да се чака разрешение (указание) от по-старшия началник. Този метод за планиране на огневата поддръжка позволява оптимално да се използват наличните сили и средства за огнева поддръжка, с което се дава по-голяма инициатива на командирите и щабовете при избора на способите и формите за

провеждане и. Вижда се, че при съществуващото техническо насищане на войските реализацията на принципа на зоновото планиране и управление на огневата поддръжка ще доведе до значително децентрализиране на управлението на огневите средства и до увеличаване на тяхната способност да нанасят огневи удари незабавно с разкриване на целите.

Зоново-обектовият метод за планиране на огневата поддръжка се състои в последователно или едновременно поразяване на целите от противниковата групировка от всяко маневрено формирание в назначената му зона за действие (отговорност). При това заедно с установената зона за отговорност на всяка командна инстанция (без наложена зона за отговорност), определена в съответствие със съдържанието на огневата поддръжка, се извършва и стандартното разпределяне на типовите цели на противника. Съществена отличителна черта на този метод е, че възможностите на средствата за разузнаване трябва да превишават тези на средствата за огнева поддръжка. Той е приложим при всякакви условия на обстановката.

За избор на метод за планиране на огневата поддръжка е извършено изследване, чрез метод на експертната оценка. За провеждане на изследването е изготвена анкетна карта (в табл.1 е показана част от въпросника) и е направена обработка на получените резултати със софтуер за статистическа обработка IBM SPSS 22.

№ по ред	Вид действие/операция на ПС.	Метод за планиране на огневата поддръжка
1.	Планово настъпление срещу подготвена отбрана	
2.	Непланово настъпление срещу подготвена отбрана	
3.	Планово настъпление срещу неподготвена отбрана	
4.	Непланово настъпление срещу неподготвена отбрана	
5.	Подготвена отбрана срещу планово настъпление	
6.	Подготвена отбрана срещу непланово настъпление	
7.	Неподготвена отбрана срещу планово настъпление	
8.	Неподготвена отбрана срещу непланово настъпление	

Зонов 1
Зоново обектов 2
Обектов 3

Таблица 1: Анкетна карта

Целта на проведеното изследване бе да се определи степента на приложимост на разглежданите методи за планиране. Целият процес се извърши във Военна академия „Г. С. Раковски“ по време на провеждане на КЩУ.

Поставена бе следната **основна хипотеза** – изследваните методи за планиране на огневата поддръжка в операциите в голяма степен, осигуряват точното вземане на решение от планиращият състав в процеса на планиране на огневата поддръжка.

За да бъде определена приложимостта на използване на метода за планиране на огневата поддръжка е необходимо да се отчете влиянието на определени критерии, по които се извършва подреждането им по приоритет. За целта бе извършено изследване по метода на експертните оценки, при който бе използван метод на сумарните балове и бяха определени тежестните коефициенти на всеки един от критериите. Този метод намира приложение при метода на вземане на решение от командира и щаба по стандартите на НАТО, при който вариантите за решение се оценяват по критерии, на които се поставя различен бал (стойност). След като баловете се сумират, се приема окончателния вариант за решение. Положителен момент е, че се взема мнението на експерти, а то е най-близко до реалното състояние на проблема. Методът е лесно приложим, тъй като се изследват малко хора (групи), резултатите се обработват бързо и е перспективен. Негативното е, че притежава известна степен субективизъм.

Изборът на експертите е направен според изискванията за креативност, конструктивност на мисълта, колективизъм, самокритичност, отношение към експертизата, конформизъм и аналитичност.

Установено е, че максималната достоверност на данните при изследване се получава, когато броят на експертите е дванадесет и повече. За изследване са подбрани дванадесет експерти. Експертните оценки се измерват по метода на сумарните балове, с помощта на четиристепенна скала.

Обобщените резултати от проведеното изследването са показани в таблица 2.

№ по ред	Вид действие/операция на ПС.	Съотношение на силите и средствата	Метод за планиране на огневата поддръжка
1.	Планово настъпление срещу подготвена отбрана	3: 1	Обектов метод
2.	Непланово настъпление срещу подготвена отбрана	4: 1	Зонов метод
3.	Планово настъпление срещу неподготвена отбрана	2,5: 1	Зоново-обектов метод
4.	Непланово настъпление срещу неподготвена отбрана	3: 1	Зонов метод
5.	Подготвена отбрана срещу планово настъпление	1:3	Зоново-обектов метод
6.	Подготвена отбрана срещу непланово настъпление	1:4	Зоново-обектов метод
7.	Неподготвена отбрана срещу планово настъпление	1:2,5	Зонов метод
8.	Неподготвена отбрана срещу непланово настъпление	1:3	Зоново метод

Таблица 2: Модел за определяне на метода при планиране на огневата поддръжка

От направеното изследване, извършено по време на КЦУ на предложения модел показва, че **обектовият метод** на планиране на огневата поддръжка може да бъде приложим при планово настъпление срещу подготвена отбрана, с което ще се позволи бърз разгром на ПС и ще се постигнат поставените цели от старшото командване. (фиг. 1).

Фигура 1: Планово настъпление срещу подготвена отбрана

Методът позволява изборно поразяване на такива цели от групировката на ПС, които представляват основа на бойната му мощ и устойчивостта му на бойното поле, при ограничени сили и средства за огнева поддръжка, ограничени ресурси и неясни проблеми във всеки етап от провеждането на такива операции.

На практика зоновият метод е труден за прилагане при планово настъпление срещу подготвена отбрана. Неясен остава въпросът кой трябва да координира действията и различният брой на целите на ПС.

Оперативната и тактическата им важност прави неразрешим въпроса за съвпадане на всеки рубеж за огнево взаимодействие с рубежите на бойните задачи на формированията, което затруднява маньовъра и взаимодействието между елементите от оперативното построение.

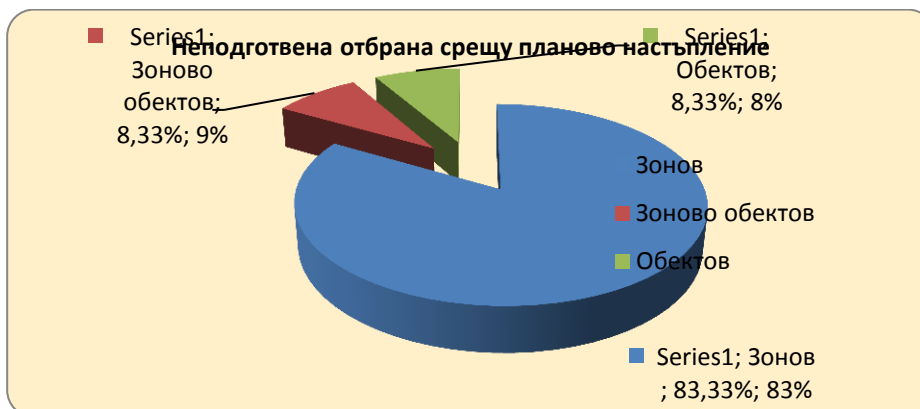
Но при на непланово настъпление и при непланова отбрана, зоневия метод е оценен с най висока тежест. (фиг. 2, 3, 4, 5).

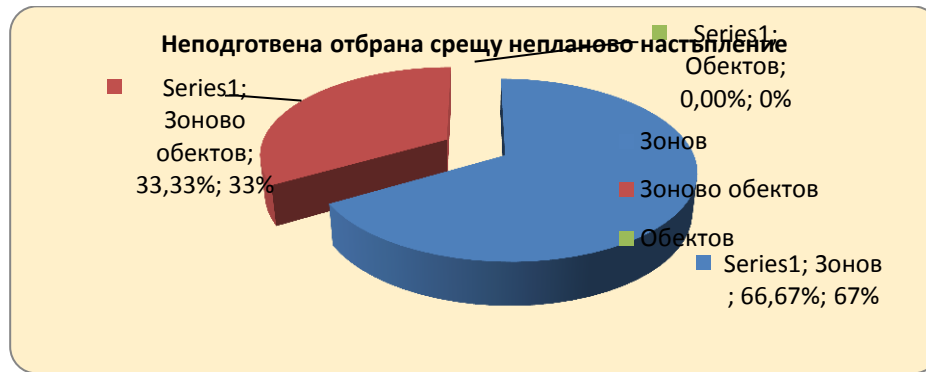
Фигура 2: Непланово настъпление срещу подготвена отбрана

Фигура 3: Непланово настъпление срещу неподготвена отбрана

Фигура 4: Неподготвена отбрана срещу планоно настъпление

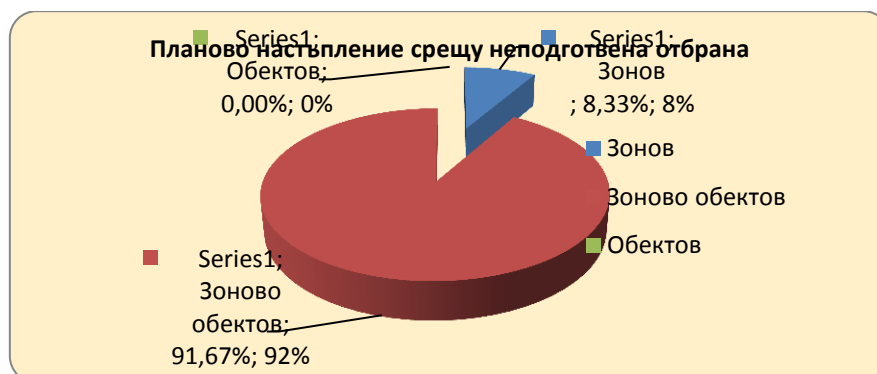

Фигура 5: Неподготвена отбрана срещу непланово настъпление

Този метод позволява да се определят зона за близка огнева поддръжка с дълбочина до 2 km и зона за далечна огнева поддръжка с дълбочина от 2 km до 250–300 km. Това от своя страна води до самостоятелност в действията на планиращия състав. Като слабост при използване на зоновия метод, при водене на посочените операции е многостепенното предаване на информация, нуждаеща се от много време за целия цикъл на обработка, в резултат, на което разузнавателните данни остаряват и губят своята ценност в момента на поразяването на обекта/целта. Т.е. в интерес на разузнаване за конкретни цели на бойното поле, се съсредоточават разузнавателни сили и средства, водещи разузнаване в интерес на огневата поддръжка, с което се определят приоритетите в зависимост от огневите възможности на отделните средства за поразяване. Именно затова зоновият метод отговаря за бойните действия. Назначават се зони за отговорност, за да се поразят най-важните цели от групировката на ПС, позволявайки оптимално да се използват наличните сили и средства за огнева поддръжка.

По тази причина най-целесъобразно е да се планира по зоновия метод с определяне на степенуването на целите по важност. А именно, когато имаме *непланови операции* характеризиращи се с решителност, концентриране на бойна сила, бързина на маньовъра и преразпределение на основните усилия, бързо използване слабостите на ПС, той е ефективен.

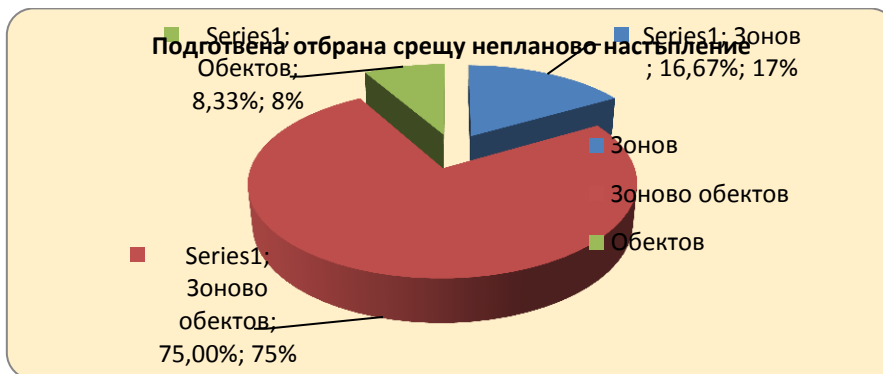
Отбранителни операции - по конкретно при провеждането на подготвена отбрана, както и планово настъпление срещу неподготвена отбрана (Фигура 6,7,8), в които обикновено се провеждат с цел да се въздейства върху определена заплаха, чрез елиминиране и/или възпрепятстване, с което от своя страна ще се осигурят необходимите условия за предприемане на настъпателни действия показва, че *зоново-обектовият метод* е с високи показатели.

Фигура 6: Планово настъпление срещу неподготвена отбрана

Фигура 7: Подготвена отбрана срещу планово настъпление

Фигура 8: Подготвена отбрана срещу непланово настъпление

При него поразяването на целите се извършва едновременно от всяко маневрено формирование в съответствие с назначената му зона за действие (отговорност), чрез вече планирани цели за въздействие на ПС. При подготвена отбрана се извършва съгласуване на огневото поразяване съгласно замисъла на командира и планиране на всички налични огневи средства с което се създават условия за най-рационално използване на средствата за огнева поддръжка.

Съществуващият модел за планиране на огневата поддръжка дава предложения и препоръки към командира (началника) за организиране и използване на силите и средствата за огнева поддръжка по време на предварителното планиране. При незабавното (кризисното) планиране и планирането в хода на операцията е необходимо да се погледне към нов модел при избора на метод за планиране на огневата поддръжка.

REFERENCES

1. Градев К, Подход за планиране на военна заблуда., статия, списание Военен журнал бр.3, София: 2014, с. 49–54, ISSN 0861-7392
2. Димитров Т, Особености при участието на военноморски компонент в съвременни мироопазващи операции, списание Военен журнал, бр.1/2020 г
3. Костадинов К, Теоретични основи на оперативното използване на Военноморските сили,София, Военна академия „Г. С. Раковски”, ISBN 978-619-7478-12-9
4. Петков Й, Предизвикателствата на „Сивата зона”, доклад, Годишник на факултет „Национална сигурност и отбрана”, / под печат считано от 01.06.2018 г., 2018;
5. Петков Й, Принципи и изисквания към разузнаването през призмата на операциите по сигурност и стабилизиране, доклад на военно научна конференция, Военна академия „Г. С. Раковски”, факултет „Командно-щабен”, 2014 г. (под печат);
6. Гюргаков И, Съвместна огнева поддръжка, Учебник, София . 2009;
7. Огнева поддръжка в съвременните операции, Учебник, София . 2007

8. Илиев К., Органи за планиране и управление на съвместните ефекти в операциите на национални съвместни сили, International Scientific Conference — Defense Technologies DefTech 2019, Shumen, Bulgaria 2019, ISSN 2367-7902, стр. 201- 208.

9. Кацев И., Метод за класификация и приоритизиране на целите поразявани от артилерията, International Scientific Conference — Defense Technologies DefTech 2019, Shumen, Bulgaria 2019, ISSN 2367-7902, стр. 235- 241.